

IOSUD – UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” DIN GALAȚI

Școala doctorală de Științe Socio-Umane

TEZA DE DOCTORAT

CONVENȚII FICȚIONALE ÎN LUMILE SECUNDARE.

LITERATURA „FANTASY” ROMÂNEASCĂ A ANILOR 2000

REZUMAT

Doctorand,

Viorica POPA (ISAIA)

Președinte:

Prof. univ. dr. habil. Nicoleta IFRIM

Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați

Conducător științific:

Prof. univ. dr. Doinița Marcela MILEA

Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați

Referenți științifici:

Prof. univ. dr. habil. Cătălin GHIȚĂ

Universitatea din Craiova

Prof. univ. dr. Gheorghe MANOLACHE

Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

Prof. univ. dr. Eugenia-Simona ANTOFI

Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați

Seria U2. Filologie- Română, Nr. 27,

GALAȚI, 2020

Seriile tezelor de doctorat susținute public în UDJG începând cu 1 octombrie 2013 sunt:

Domeniul fundamental ȘTIINȚE INGINEREȘTI

- Seria I 1: **Biotehnologii**
- Seria I 2: **Calculatoare și tehnologia informației**
- Seria I 3: **Inginerie electrică**
- Seria I 4: **Inginerie industrială**
- Seria I 5: **Ingineria materialelor**
- Seria I 6: **Inginerie mecanică**
- Seria I 7: **Ingineria produselor alimentare**
- Seria I 8: **Ingineria sistemelor**
- Seria I 9: **Inginerie și management în agricultură și dezvoltare rurală**

Domeniul fundamental ȘTIINȚE SOCIALE

- Seria E 1: **Economie**
- Seria E 2: **Management**
- Seria SSEF: **Știința sportului și educației fizice**

Domeniul fundamental ȘTIINȚE UMANISTE ȘI ARTE

- Seria U 1: **Filologie- Engleză**
- Seria U 2: **Filologie- Română**
- Seria U 3: **Istorie**
- Seria U 4: **Filologie - Franceză**

Domeniul fundamental MATEMATICĂ ȘI ȘTIINȚE ALE NATURII

- Seria C: **Chimie**

Domeniul fundamental ȘTIINȚE BIOLOGICE ȘI BIOMEDICALE

- Seria M: **Medicină**

CUPRINS

Argument. De ce genul *fantasy*? Constituirea unui gen. Scurtă definiție. Literatura de masă.
Fantasy: rădăcini și continuitate.....5

Capitolul I

Concepte definitorii - genurile *fantasy*. Fantasy - un gen bine configurat? Nașterea *lunilor secundare*. Fantasy-Science-fiction –Basm.....17

Capitolul II

Tendențe și convenții în textul *fantasy*. Defamiliarizarea, ca generator al *lunilor fantasy*. Utopia și distopia ca forme ale defamiliarizării. Geografia imaginată. Heterotopii. Spațiul de trecere. Portalul. Oglinda. Călătoria inițiativă: Monomitul. Quêtes masculine și quêtes feminine - similitudini și diferențieri. Cronotop. Timp ciclic și timp linear. Mitul eternei reînnoiri și strategiile inițierii. Bestiarul fabulos.....49

Capitolul III

Exploatarea facerii textului *fantasy*. Paratopie. Relații intertextuale. Transtextualitate și hipertextualitate. Coduri textuale. Cooperarea interpretativă.....85

Capitolul IV

Erupția *fantasy* în literatura română. Rădăcinile „autohtone” Mișcări textuale în actualitatea genului. Sincronizări. Modele de scriitură în literatura *fantasy* românească actuală. Începuturi. Paratopia și parodia, reperele „lunii ca proiecție mentală”, în romanul *Fairia, o lume îndepărtată*, de Radu Pavel Gheo. Monomit și strategiile demistificării eroului în romanul *Lumea lui Waldemar*, de Liviu Radu. Intertextualitate și Hipertextualitate în *Haiganu*, de Marian Coman. Tectonica defamiliarizării în *Ultimul viking*, de Oana Arion. Romanul *Pragul*, de Doina Roman, univers distopic și ficțiune portal quête. Ficțiunea de tip portal quête și portalul interior: *Aripile albastre*, de Anamaria Borlan.....98

Capitolul V

Les *quêtes* de tip *fantasy* și industria de divertisment. Configurări ludice ale discursului narativ paraliterar în benzile desenate. Fantasy, cinema și televiziune: standardizarea căutării.....154

Concluzii.....165

Anexe-Corespondență. Interviuri.Texte inedite.....	168
Bibliografie.....	184
Index autori.....	200

Convenții ficționale în lumile secundare. Literatura „fantasy” românească a anilor 2000

REZUMAT

Cuvinte cheie: fantasy, science fiction, basm, paraliteratură, imaginar, defamiliarizare, portal, lume primară, lume secundară, utopie, distopie, heterotopie, quête, monomit, paratopie, intertextualitate, transtextualitate, narațiuni vizuale, benzi desenate, Radu Pavel Gheo, Liviu Radu, Marian Coman, Oana Arion, Doina Roman, Anamaria Borlan.

Teza de doctorat **Convenții ficționale în lumile secundare. Literatura fantasy românească a anilor 2000** își propune să urmărească configurarea și metamorfozele genului fantasy și reflectarea acestuia pe teren românesc, prin analiza nucleelor narrative ale unor scriitori ce marchează, în egală măsură, apropierea de canoanele genului sau de gustul publicului consumator de astfel de literatură. De aceea, din rațiuni de coerență a interpretării, am optat pentru analiza operelor reprezentative, pentru poetica genului, ale unor scriitori consacrați sau ai unora, deschizători de drumuri. De asemenea, am avut în vedere urmărirea modului în care scriitorii analizați contribuie la schimbarea paradigmei narrative, prin propunerea unor formule epice originale.

Punctul de plecare în analiză a fost reprezentat de impactul pe care textele genului îl au în zilele noastre în ficțiunile literare, în proiecțiile cinematografice sau în benzile desenate de largă circulație. În primul rând, am urmărit modul cum se facilitează intrarea în lumi care își desfășoară existența după legile magiei pe care mintea adultului o redescoperă cu voluptatea curioasă a copilului ce a fost odinioară. În al doilea rând, în demersul nostru, s-au oglindit studiile din spațiul britanic, american, francez și din țărâm românesc, privind evoluția/metamorfozele genului *fantasy*, într-o perspectivă diacronică, asociată ultimelor trei decenii. În egală măsură, o analiză a literaturii *fantasy* este legată și de ceea ce numim „cultură populară”, cărțile integrându-se într-un fenomen mai larg, o țesătură care include filme, jocuri pe calculator, benzi desenate.

Pentru că, adesea, critica literară nu valorizează romanele reprezentanților generației amintite, abordându-le din perspective diverse, iar povestirile și nuvelele sunt privite cel mai adesea prin prisma tematicii și a dominantelor stilistice, am considerat că este necesară și o abordare a acestor narațiuni din perspectiva asemănărilor și a deosebirilor cu genurile conexe (science-fiction, basm). De aceea, am propus o analiză plecând de la tiparele narrative recurente în astfel de scrieri, care s-au impus. Premisa de la care am pornit, este aceea de a determina în

ce măsură literatura fantasy se poate integra pe o scară de valori superioară din sfera sublitteraturii, a paralitteraturii sau a literaturii de masă și în ce măsură această literatură este capabilă să complinească, prin însăși natura ei, funcția principală a literaturii majore, plăcerea estetică.

Am urmărit, pentru început, reperele constituirii genului literaturii din perspectiva apartenenței la o literatură a marginalului, configurând rădăcinile și continuitatea genului.

Pentru a crea contextul analizei noastre, ne-am oprit, în **Capitolul I, Concepte definitorii: genurile *fantasy*. Fantasy - un gen bine configurat? Nașterea lumilor secundare. Fantasy-Science-fiction - Basm**, asupra câtorva noțiuni, precum *fantasy*, *science fiction*, *basm*, *lumi primare*, *lumi secundare*, reiterate, adesea, în analiza imaginarului. Am avut în vedere statuarea teoretică a genului, prin consemnarea opiniilor relevante și am asociat ideea conform căreia, orice lume ficțională este produsul autorului, creat după chipul și asemănarea acestuia, ca un demiurg ce creează o lume grație fanteziei, pe reperele lumii obișnuite, după ce o va fi descompus pe aceasta. Fiecare autor se proiectează în text, dar, în același timp, textul se adresează cuiva, așadar, și receptorul se simte implicat în comunicare, iar reacția virtuală a cititorului este esențială.¹ Dacă cititorul nu crede în universul ficțional, atunci acesta nu există pentru el, așa după cum și dacă autorul este indiferent, comunicarea este ratată, nu neapărat pentru că mesajul nu este important, ci pur și simplu pentru că cititorul și autorul nu pot locui armonios în aceeași lume a inconștientului. Ficțiunea este o lume posibilă ce are caracter de unicitate, care nu este o parte a realității.²

Am desenat, mai întâi, o hartă cuprinzătoare a întâmpinării genului, pentru a identifica reperele și regulile de orientare și am organizat scenariul construcției identității paradigmei *fantasy*, pornind de la reperele oferite de spațiul anglo-american și cel francez, pentru a urmări, apoi, cum se completează harta întâmpinării genului *fantasy* pe teren românesc. Am evidențiat că există o preocupare pentru conceptualizarea autohtonă a genului dezvoltat prin imitarea modelelor occidentale, dar identificându-se și o formă firavă de expresie, în spațiul autohton, ce a creat, totuși, câteva opere valoroase.

Am urmărit, apoi, valorificând viziunea lui Toma Pavel³ despre relația dintre realitate și ficțiune, dimensiuni care se întrepătrund, în sensul că ficțiunea este o reprezentare deformată,

¹Reacția cititorului, ca formă a receptării actului artistic, este numită, în cadrul grupului literar *Inklings* (J.R.R. Tolkien, C.S. Lewis, Charles Williams), *mythopeic*;

²Personajele/persoanele fictive nu pot coexista cu oamenii reali; după Leibniz, între *realia* și *imaginaria* există o diferență esențială ireductibilă (Lubomír Doležel, *Poetica occidentală*, București, Univers, 1998, p. 45);

³ Toma Pavel, *Lumi ficționale*, București, Minerva, 1992, p.21;

în plan imaginar, a datelor realității. Pe de altă parte, și realitatea este afectată de lumile ficționale, întrucât existența cititorului poate cunoaște o sincopă prin evadarea în subiectul cărții trăit ca și cum ar fi adevărat. Puterea de fascinație a narațiunii determină temporar pierderea sinelui real și contopirea identitară cu personajele a căror existență se constituie într-o alternativă compensatorie la realitatea prea repede părăsită prin lectură.

Capitolul II, Tendințe și convenții în textul fantasy. Defamiliarizarea, ca generator al lumilor *fantasy*. Utopia și distopia ca forme ale defamiliarizării. Geografia imaginară. Heterotopii. Spațiul de trecere. Portalul. Oglinda. Călătoria inițiatică: Monomitul. Quêtes masculine și quêtes feminine - similitudini și diferențieri. Cronotop. Timp ciclic și timp linear. Mitul eternei reîntoarceri și strategiile inițierii. Bestiarul fabulos, surprinde câteva elemente care se constituie ca repere de analiză pentru textul fantasy, urmărind, prin valorificarea modelelor unor maeștri ai genului, modul în care iau naștere lumile secundare.

Acest capitol, dedicat conceptelor definiției în textul *fantasy*, înglobează, într-o manieră unificatoare, câteva ipoteze formulate deja de unii critici ai literaturii fantasy din spațiul anglo-american, francez, dar și românesc și descoperă, dintr-o perspectivă transdisciplinară, alte noi accepțiuni, în teoriile ficționalității sau în cele ale unor geografi umaniști, antropologi sau filosofi dedicați noilor deschideri ale cunoașterii, spre universuri paralele posibile în spațiul „inteligenței materiei”.

În acest demers de cercetare, am urmărit filiația, genului *fantasy*, a cărui paradigmă se completează, ca într-o rețea de cercuri concentrice, prin proiecțiile viziunilor biblice ale unui univers de dincolo de percepția sensibilă, prin utopii, distopii, romane gotice, basme, prin imaginația romantică fascinată de evadări în timp și spațiu, prin literatura de anticipație/science-fiction, operând diferențierile specifice. Am încercat creionarea modului în care se autohtonizează, în timp, aceste modele literare și pătrunderea teoriilor asupra ficționalității de tip fantasy, ale conceptelor definiției de gen, ale strategiilor compoziționale.

Ca strategie analitică, am abordat, într-o viziune integratoare, problematica *defamiliarizării*, ca generatoare a lumilor *fantasy*, în contextul utopiei și al distopiei. Am construit, la acest nivel, grilele de lectură pe baza triadei *lume primară-portal-lume secundară*, din perspectiva urmăririi metamorfozelor unor teme și motive proprii literaturii de imaginație, transformate într-o imagine a coșmarurilor omului contemporan, în care elemente ale lumii materiale sunt îmbrăcate în chipuri umane.

Cititorul pătrunde întâi în lumea familiară a personajelor și, alături de ele, intră mai apoi, prin portal, în lumea terțiară. Dar, spațiul acestor treceri succesive îl reprezintă lumea primară a cititorului, a cărei structură este la rândul ei proteică, asemenea tărâmului miraculos. Aceasta este transformată, în urma interacțiunii dintre lumea secundară (realistă) și cea terțiară (magică), întrucât preia nivelul ontologic rezultat din contopirea unei realități iluzorii cu o dimensiune vrăjtită. Universul cititorului nu este, însă, cadrul de referință al celorlalte două, deși lumea secundară și lumea terțiară comunică prin intermediul acestuia ca printr-o membrană semantică. Semnele și imaginile specifice realității cititorului transcriu în limbaj propriu cele două spații ficționale, dar aceste semne și imagini sunt, de asemenea, recodificate în funcție de universul imaginar.

Dincolo de capitolele destinate delimitărilor conceptuale, următorul capitol, **Capitolul III. Exploatarea facerii textului fantasy. Paratopie. Relații intertextuale. Transtextualitate și hipertextualitate. Coduri textuale. Cooperarea interpretativă**, urmărește exploatarea facerii textului fantasy din perspectiva „cooperării interpretative” susținute de paratopie, intertextualitate, transtextualitate. Acest capitol a vizat modul în care relațiile intertextuale susțin „pactul de lectură”, jocul intertextual intern permițându-le autorilor a căror operă face obiectul analizei noastre, să insereze în substanța romanului paranteze eseistice, citate și colaje din literatura lumii, alături de modelele de scriitură ale maeștrilor genului care fac corp comun, rezultatul final fiind un text în care se absorb alte texte, dar care rămâne centrat pe un sens prestabilit. Am urmărit cum funcționează, în spațiul narativ (la nivelul evenimentelor reale sau ficționale), modul în care textul își pune în valoare artificiile pentru producerea sensului românesc, care ține de reperarea unităților pertinente; s-a discutat, în ultimul timp, de „actul lecturii multiple” care depășește cu implicațiile de tip psihocritic sau sociocritic modalitatea de a povesti analizabil secvențial („ansamblul de convenții”).

Am avut în vedere trasarea reperelor teoretice privind contextul operei literare în funcție de care unii scriitori își găsesc locul în domeniul literar, iar alții, nu, având ca punct de sprijin studiile unor teoreticieni ai genului. Este o chestiune de „întreprindere creativă” și nu de „muncă” sau „viață” înglobând faimoasa distincție proustiană între „eu social” și „eu creator.”

Capitolul al IV-lea este dedicat erupției fantasy în literatura română și propune, spre analiză, modele de scriitură ale literaturii *fantasy* românești actuale, care s-au impus prin prezența în revistele on-line de gen sau prin premiile literare acordate: **Erupția *fantasy* în literatura română. Rădăcinile „autohtone”. Mișcări textuale în actualitatea genului.**

Sincronizări. Modele de scriitură în literatura fantasy românească actuală. Începuturi. Paratopia și parodia, reperatele „lumii ca proiecție mentală”, în romanul *Fairia, o lume îndepărtată*, de Radu Pavel Gheo. Monomit și strategiile demistificării eroului în romanul *Lumea lui Waldemar*, de Liviu Radu. Intertextualitate și Hipertextualitate în *Haiganu*, de Marian Coman. Tectonica defamiliarizării în *Ultimul viking*, de Oana Arion. Romanul *Pragul*, de Doina Roman, univers distopic și ficțiune portal quête. Ficțiunea de tip portal quête și portalul interior: *Aripile albastre*, de Anamaria Borlan.

Revizitarea literaturii *fantasy*, circumscrise, din start, unui scenariu mitopoetic al căutării, ne-a permis încadrarea acestei literaturi, aparținând unei generații care nu mai crede în mituri, în vechile mituri, reconstruindu-le într-un scenariu al căutării permanente a identității, dublat de cel al devenirii individului prin asumarea unor identități imaginare în oglinda alterității distrugătoare.

Pentru a configura o viziune integratoare asupra dinamicii fenomenului și a reperelor hermeneutice, analiza noastră a avut în vedere și consultarea revistelor literare disponibile în mediul on-line (Observator cultural, phantasma.ro). Evenimentele, târgurile de carte, convențiile, cenaclurile, premiile dovedesc că există literatură de acest tip pe teren românesc.

Oscilația între perspectiva vocii naratorului și cea a personajului, permit recompunerea spațiului și a timpului în această supratemă a căutării, orizontul de așteptare al cititorului, pregătit fiind prin recunoașterea de scenarii, scheme narrative, personaje, teme, recognoscibile, care i-ar permite să intre în ceea ce Umberto Eco, definește „cooperare interpretativă”: „Am spus că textul postulează cooperarea cititorului drept proprie condiție de actualizare (...) Pentru a-și organiza propria strategie textuală, un autor trebuie să se refere la o serie de competențe (expresie mai cuprinzătoare decât „cunoașterea codurilor”) care conferă conținut exprimărilor pe care le folosește.”⁴

Universul ficțiunii se dezvoltă în aceste texte, în paralel cu traseul inițiativ, contopindu-se într-o metaforă a vieții. În aceasta, căutarea poate fi atât o aventură individuală, cât și o aventură colectivă, chiar și un mit care pare să vrea să traverseze, să îmbrățișeze, totalitatea existenței.

Mișcările textuale în actualitatea genului *fantasy*, pe teren românesc, urmăresc modelele de scriitură din literatura *fantasy* actuală, valorificând opere validate atât de canoanele criticii și esteticii contemporane, cât și de gustul consumatorului acestui gen literar. Dat fiind faptul că

⁴ Umberto Eco, *Lector in Fabula. Cooperarea interpretativă în textele narrative*, Univers, 1981, p.84.

o parte a autorilor români propuși de noi (, Radu Pavel Gheo, Liviu Radu, Marian Coman, Oana G. Arion, Doina Roman, Anamaria Borlan) nu au mai făcut obiectul unui asemenea demers analitic, am avut posibilitatea ca, alături de cei implicați în actul creator, să participăm dinamic la „facerea”, „relectura textului.” Actualizând rolul metaforic al portalului în decodarea textului, am urmărit modul în care „eul ficțional deghizat examinează teritoriile și evenimentele din jurul său cu aceeași curiozitate și dorință de a înțelege și de a compara asemănările și diferențele ca oricare călător într-o țară străină”.⁵

Ieșind din spațiul elitist al canonului literar, încercând depășirea rupturii dintre cultura elitelor și cultura de masă, literatura postmodernă recuperase programatic speciile considerate paraliterare, într-un spațiu al „rescrierii”. Migrarea textului către celelalte arte, pe care am analizat-o, **în capitolul al V-lea (Les *quêtes* de tip fantasy și industria de divertisment. Configurări ludice ale discursului narativ paraliterar în benzile desenate. Fantasy, cinema și televiziune: standardizarea căutării.)**, permite stabilizarea unor structuri compoziționale și teme, ca și deschiderea, poate, către recuperarea unor mari modele de construcție a unor universuri imaginare de tipul celor pe care le configurase Jorge Luis Borges, lumi ale jocului imaginației și ale ficțiunii, la care lumea reală și cea imaginată, este reconciliată la un nivel textual (prin sintagme metaforice ca „Labirintul” „Biblioteca Babel”, „Oglinda infinită”).

Dacă aceste texte *fantasy* care animă generațiile actuale vor rămâne ca „literatură” sau vor primi eticheta de „literatură de masă”, timpul va decide, dar narațiunile ce au ca generator căutarea, îi oferă lectorului posibilitatea aventurii, iar timpul lecturii îi creează sentimentul apartenenței la dimensiune vastă, a căutării, a evadării în „lumea ca proiecție mentală”.

⁵ Toma Pavel, *Lumi ficționale*, București, Minerva, 1992, p. 146.

BIBLIOGRAFIE

Corpus – Ediții Consultate

- Arion, Oana, *Ultimul Viking*, Lider, București, 2015
- Borlan, Anamaria, *Aripile albastre, Pași în aer*, Pavcon, București, 2018
- Borlan, Anamaria, *Aripile albastre, Tulburare*, Pavcon, București, 2018
- Bretin, Rodica, *Drumul fără sfârșit*, Editura Baricada, 1991.
- Bretin, Rodica, *Cel care vine din urmă*, Editura Baricada, 1993.
- Carrol, Lewis, *Alice în Țara Minunilor*, traducere de Mirella Acsente, Editura Corint, 1997.
- Ciobotea, Radu, *Apărătorii*, voi I și II, Editura Cartea Românească, 2007.
- Chimet, Iordan, *Cele douăsprezece lumi ale visului. Antologia inocenței*, Editura Ion Creangă, București, 1972.
- Chimet, Iordan, *Închide ochii și vei vedea Orașul*, ediția a doua, postfață de autor, Editura Eminescu, București, 1979. Chimet, Iordan, *Lamento pentru Peștișorul Balthazar, Scrisori printre gratii*, Editura Universal Dals; București, 2004.
- Colin, Vladimir, *Basme*, Editura Ion Creangă, 1958.
- Colin, Vladimir, *Legendele țării lui Vam. O mitologie a omului*, Editura Ion Creangă, 1961.
- Colin, Vladimir, *Capcanele timpului*, Edituri Albatros, 1972.
- Colin, Vladimir, *Grifonul lui Ulise*, Edituri Cartea Românească, 1976;
- Coman, Marian, *Haiganu, Fluviul șoptelilor*, Editura Hac!BD, București, 2015;
- Coman, Marian, *Haiganu, Furia oarbă*, Editura Hac!BD, București, 2017
- Coman, Marian, *Omulețul din perete*; Editura Nemira, 2019
- Corn, Sebastian A, *Aquarius*, Editura Olimp, 1996;
- Corn, Sebastian A, *Cel mai înalt turn din Baabylon*, Editura Nemira, 2002.
- Corn, Sebastian A., *Imperiul Marelui Graal.*, Editura Diasfera, 2000.
- Corn, Sebastian A, *Vindecătorul*, Editura Cartea Românească, 2008.
- Doboș, Dan, *Trilogia Abației*, Editura Nemira și Editura Media Tech, 2002-2005.
- Ende, Michael, *Povestea fără de sfârșit*, traducere de Yvette Davidescu, Editura Polirom, Iași, 2005.
- Roman, Doina, *Pragul*, Tracus Arte, București, 2016

Dicționare, Antologii și Istorii literare

- Biedermann, Hans, *Dicționar de simboluri*, I-II, Editura Saeculum I.O., București, 2002;
- Chevalier, Jean și Gheerbrant, Alain, *Dicționar de simboluri*, Editura Artemis, București, vol I. 1994, vol. II, III, 1995;
- Chemama, Roland, *Dicționar de psihanaliză*, Larousse, traducere, avânprefață și completări privind psihanaliza din România de Gavrilu, Leonard, Editura Univers Enciclopedic, București, 1997;
- Evseev, Ivan, *Enciclopedia semnelor și simbolurilor culturale*, Editura Amarcord, Timișoara, 1999;
- Kernbach, Victor, *Dicționar de mitologie generală*, Editura Albatros, București, 1995;
- Ruști, Doina, *Dicționar de teme și simboluri din literatura română*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2002;
- ****Anticipația românească. Un capitol de istorie literară*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1994. Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Viitorul Românesc, București, 2003;
- ***, *Peste o sută și o mie de ani. O istorie a literaturii franceze de imaginație științifică până la 1900*, Editura Academiei Române, București, 2010;
- ***, *The Cambridge Companion to fantasy Literature*, Cambridge University Press, 2012.

Studii și Articole teoretice

- Achim, George, *Iluzia Ipostaziată. Utopie și distopie în cultura română*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2002;
- Angelescu, Silviu, *Mitul și literatura*, Editura Tracus Arte, București, 2010;
- Antoși, Sorin, *Utopica. Studii asupra imaginarului social*, Editura Științifică, București, 1991;
- Armitt, Lucie, *Fantasy Fiction: An Introduction*, Continuum International Publishing Group Inc., New York & London, 2005;
- Bachelard, Gaston, *Apa și visele. Eseu despre imaginația materiei*, traducere de Mavrodin, Irina, Editura Univers, București, 1997;
- Bachelard, Gaston, *Pământul și reveriile odihnei. Eseu asupra imaginilor intimității*, traducere de Mavrodin, Irina, Editura Univers, București, 1999;
- Bachelard, Gaston, *Pământul și reveriile voinței*, traducere de Mavrodin, Irina, Editura Univers, București, 1998;
- Bachelard, Gaston, *Poetica reveriei*, traducere de Brăileanu, Luminița, Editura Univers, București, 2005;

Bachelard, Gaston, *Psihanaliza focului*, traducere de Munteanu, Lucia Ruxandra, Editura Univers, București, 2000;

Bergue, Viviane, *La Fantasy , Mythopoétique de la quête*, Amazon, CreateSpace 2005;

Bernea, Ernst, *Spațiu, timp și cauzalitate la poporul român*, Editura Humanitas, București, 2005;

Besson, Anne, *La Fantasy* , Editions Klincksieck, 2007;

Bettelheim, Bruno, *Psihanaliza basmelor*, Editura Univers, București, 2017;

Boia, Lucian, *Pentru o istorie a imaginarului*, Editura Humanitas, București, 2006;

Borbely, Ștefan, *Mitologie generală*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2004;

Braga, Corin, *De la arhetip la anarhetip*, Editura Polirom, Iași, 2006;

Braga, Corin, *Lucian Blaga. Geneza lumilor imaginare*, Editura Institutul European, Iași, 1998;

Braga, Corin (coord.), *Morfologia lumilor posibile - Utopie, antiutopie, science-fiction, fantasy* , Editura Tracus Arte, București, 2015;

Braga, Corin, *10 studii de arhetipologie*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2007;

Bugariu, Voicu, *Analogon. Eseuri și disociații*, Editura Cartea Românească, București, 1981

Caillois, Roger, *Abordări ale imaginarului*, Editura Nemira, București, 2001;

Caillois, Roger, *Eseuri despre imaginație*, traducere Viorel Grecu, Editura Univers, București, 1975;

Caillois, Roger, *Mitul și omul*, Editura Nemira, București, 2000;

Cărtărescu, Mircea, *Visul chimeric*, Editura Litera, București, 1992;

Cernăuți-Gorodețchi, Mihaela, *Literatura pentru copii. Sinteză critică*, Iași, Editura Universitas XXI, 2000;

Gorodetchi, Cernăuți, *Poetica basmului modern*, Universitas, Iași, XXI, p.76;

Colin, Vladimir, *Problemele și drumurile basmului cult*, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1955;

Campbell, Joseph, *Eroul cu o mie de chipuri*, Editura Herald, București, 2018;

Campbell, Lori, *Portals of Power*, Jefferson, McFarland&Company, 2010;

Certeau, Michel, *The practice of everyday life*, University of California Press, Berkeley, 1984;

Coman, Mihai, *Bestiarul mitologic românesc*, Editura Fundației culturale române, București, 1996;

Coman, Mihai, *Sora Soarelui, Schițe pentru o frescă mitologică*, Editura Albatros, București, 1983;

Dan, Sergiu Pavel, *Fetele fantasticului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2005;

Danciu, Petru Adrian, *Demonologia basmului popular românesc: Motivul zmeului*, Editura Tracus Arte, București, 2019;

Doležel, Lubomír, *Heterocosmica: Fiction and Possible Worlds*, The John Hopkins University Press, Baltimore, 1997;

Doležel, Lubomír, *Poetica occidentală*, Univers, București, 1998;

Durand, Gilbert, *Aventurile Imaginii, Imaginația simbolică. Imaginarul*, Editura Nemira, București, 1999;

Durand, Gilbert, *Structurile antropologice ale imaginarului*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998;

Eliade, Mircea, *Aspecte ale mitului*, Editura Univers, București, 1978;

Eliade, Mircea, *Imagini și simboluri. Eseu despre simbolismul magico-religios*, Editura Humanitas, București, 1994;

Eliade, Mircea, *Mitul eternei reînțarceri*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2011;

Eliade, Mircea, *Sacrul și profanul*, Editura Humanitas, București, 1992;

Estés, Clarissa Pinkola, *Femei care aleargă cu lupii*, Editura Niculescu, București, 2017;

Evseev, Ivan, *Cuvânt – simbol – mit*, Editura Facla, Timișoara, 1983;

Frazer, James George, *Creanga de aur*, vol. I, Editura Minerva, București, 1980;

Gennep, Arnold van, *Rituri de trecere*, Polirom, Iași, 1996;

Genette, Gérard, *Introducere în arhitext*, Editura Univers, București, 1994;

Genette, Gérard, *Nouveau discours du récit*, Editura Seuil, Paris, 1983;

Genette, Gérard, *Palimpsestes. La littérature au second degré*, Editura Seuil, Paris, 1982;

Gheo, Radu Pavel, *Despre science fiction*, Editura Omnibooks, Satu Mare, 2006;

Ghiță, Cătălin, *Deimografia. Scenarii ale terorii în proza românească*, Editura Institutul European, Iași, 2011;

Gregori, Iliana, *Singura literatură esențială, Povestirea fantastică*, Editura Du Style, București, 1996;

Guénon, René, *Criza lumii moderne*, Editura Humanitas, București, 1993;

Hăulică, Cristina, *Textul ca intertextualitate. Pornind de la Borges*, Editura Eminescu, București, 1981;

Hobana, Ion, *Viitorul a început ieri*, Editura Tineretului, București, 1966;

Hume, Kathryn, *Fantasy and Mimesis: Responses to Reality in Western Literature*, New York, Methuen, 1984;

Iamandi, Petru, *SF Literatura despre viitor*, Editura Didactică și Pedagogică RA, București, 2004;

Ifrim, Nicoleta, *Identitate culturală și integrare europeană. Perspective critice asupra discursului identitar românesc în perioada postdecembristă*, Editura Muzeului Național al Literaturii Române, București, 2013;

Jackson, Rosemary, *Fantasy : The Literature of Subversion*, Routledge, London&New York, 1986;

James, Edward, Mendlesohn, Farah, *The Cambridge Companion to Fantasy Literature*, , Cambridge University Press, Cambridge, 2012, p.267;

James, William, *Is Life Worth Living?*, S. Burns Weston, Philadelphia, 1896;

James, Joyce, *Finnegans Wake*, Editura Viking Press, New York, 1939;

Jung, C. G., *Opere*, vol. I, *Arhetipurile și inconștientul colectiv*, traducere de Verescu, Dana, și Zamfirescu, Vasile Dem., Editura Trei, București, 2003;

Kratz, Dennis M., *Development of the Fantastic Tradition through 1811*. In *Fantasy Literature: A Reader's Guide*, Editura Neil Barron, Garland Publishing, New York, 1990;

Le Guin, Ursula K., *Mâna stângă a întinericului*, Nemira, București, 2018;

Lewis, C. S., *An Experiment in criticism*, Cambridge University Press, Cambridge, 1961;

Lovinescu, Vasile, *Creangă și Creanga de Aur*, Editura Cartea Românească, București, 1989. Ediția a II-a integrală, Editura Rosmarin, București, 1996;

Lovinescu, Vasile, *Interpretarea esoterică a unor basme și balade populare românești*, Editura Cartea Românească, București, 1991;

Maingueneau, Dominique, *Discursul literar. Paratopie și scenă de enunțare*, traducere de Nicoleta Loredana Moroșan, prefață de Mihaela Mîrțu, Editura Institutul European, Iași, 2007, p. 235;

Marin, Louis, *Utopiques: Jeux d'espaces*, Éditions de Minuit, Paris, 1973;

Marino, Adrian, *Biografia ideii de literatură*, vol. 5, Editura Dacia, Cluj, 1998;

Manolescu, Florin, *Literatura S.F.*, Editura Univers, București, 1980;

C. N. Manlove, *Modern Fantasy . Five Studies*, Cambridge University Press, Cambridge, London, New York & Melbourne, 1975;

Nemoianu, Virgil, Lazu, Robert (coord.), *J.R.R. Tolkien. Credință și imaginație*, Editura Hartmann, 2005;

Nicolescu, Basarab, *La Transdisciplinarité. Manifeste*, Éditions du Rocher, Monaco, 1996;

Oprîță, Mircea, *H. G. Wells: utopia modernă*, Editura Albatros, București, 1983;

Pavelescu, Mihai Dan, *Dicționar SF*, Editura Nemira, București, 1999;

Pocock (ed.), Douglas C. D., *Humanistic Geography and Literature*, Croom Helm, London, 1981;

Propp, V. I., *Rădăcinile istorice ale basmului fantastic*, Univers, București, 1973;

Rață, Irina, *Transcending Genre Boundaries with Neil Gaiman*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2020;

Richard, Mathews, *Fantasy: The Liberation of Imagination*, Routledge, New York & London, 2002;

Robu, Cornel, *O cheie pentru science-fiction*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007;

Robu, Cornel, *Paradoxurile timpului în science-fiction*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007;

Robu, Cornel, *Scritori români de science-fiction*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2008;

Servier, Jean, *Istoria utopiei*, traducere din limba franceză de Gabor, Elena și Octavian, Editura Meridiane, București, 2000;

Silverberg, Robert, *Legends: Short Novels by the Masters of Modern Fantasy*, New York, Tor Books, 1998;

Spăriosu, Mihai I., *Resurecția lui Dionysos. Jocul și dimensiunea estetică în discursul filosofic și științific modern*, traducere și postfață de Verdeș, Ovidiu, Editura Univers, București, 1997;

Sturza, Cătălin, *Fantasy . Lumi ficționale și mitologii inventate*, Eikon, București, 2019;

Toma, Pavel, *Lumi ficționale*, traducere Mociorniță, Maria, Editura Minerva, București, 1992;

Ungureanu, Alexandru, *Marele prag*, Editura Albatros, București, 1984;

Wunenburger, Jean-Jacques, *Imaginarul*, traducere de Ciontescu-Samfireag, Dorin, Editura Dacia, Cluj Napoca, 2009;

Wunenburger, Jean-Jacques, *Utopia sau criza imaginarului*, traducere de Tudor Ionescu, , Dacia, Cluj-Napoca, 2001;

A. În volum

Albérès, R.M., *Istoria romanului modern*, traducere de Dimov, Leonid, prefață de Nicoale, Balotă, Editura pentru Literatură Universală, București, 1968;

Aron, Paul, *Histoire du pastiche. La pastiche littéraire français, de la Renaissance à nos jours*, Presses Universitaires de France, Paris, 2008;

Bachelard, Gaston, *Flacăra unei lumânări*, Editura Anastasia, București, 1994;

Bachelard, Gaston, *Pământul și reveriile voinței*, Editura Univers, București, 1998;

Bachelard, Gaston, *Poetica reveriei*, Editura Paralela 45, Pitești, 2005;

Bachelard, Gaston, *Poetica spațiului*, Editura Paralela 45, Pitești, 2003;

Bachelard, Gaston, *Psihanaliza focului*, Editura Univers, București, 1989;

Bahtin, Mihail, *Esthétique de la création verbale*, Gallimard, Paris, 1984;

Bahtin, Mihail, *Probleme de literatură și estetică*, traducere de Nicolae Iliescu, Editura Univers, București, 1982;

Barthes, Roland, *Plăcerea textului*, traducere de Papahagi, Marian, postfață de Pop, Ion, Editura Echinoc, Cluj-Napoca, 1994;

Bălan-Osiac, Elena, *Sentimentul dorului în poezia română, spaniolă și portugheză*, Editura Minerva, București, 1972;

Bergez, Daniel, *Introduction aux méthodes critiques pour l'analyse littéraire*, Editura Dunold, Paris, 1992;

Bidu-Vrânceanu, Angela, Călărașu, Cristina, Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, Mancaș, Mihaela, Boia, Lucian, *Capcanele istoriei. Elita intelectuală românească între 1930-1950*, Editura Humanitas, București, 2011;

Boia, Lucian, *Jocul cu trecutul. Istoria între adevăr și ficțiune*, Ediția a V-a, Editura Humanitas, București, 2015;

Braga, Corin, *De la arhetip la anarhetip*, Editura Polirom, Iași, 2006;

Braga, Corin (coord.) *Morfologia lumilor posibile. Utopie, antiutopie, science-fiction, fantasy*, Editura Tracus Arte, București, 2015;

Braga, Mircea, *Dincolo de binele și răul culturii*, I, Editura Imago, Sibiu, 2006;

Carare, Liviu, *Destine sioniste în comunism. Avram Leiba Zissu și Mișu Benvenisti*, în volumul *Destine individuale și colective în comunism*, Editura Polirom, Iași, 2013;

Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Semne, București, 2003;

Călinescu, Matei, *Cinci fețe ale modernității. Modernism, avangardă, decadență, kitsch, postmodernism*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, traducere din engleză de Pătrulescu, Tatiana, și Țurcanu, traducerea textelor din „Addenda” (2005) de Antohi, Mona, postfață de Martin, Mircea, Editura Polirom, Iași, 2005;

Chartier, Pierre, *Introduction aux grandes théories du roman*, Bordas, Paris, 1990;

Chevalier, Jean, Gheerbrant, Alain, *Dicționar de simboluri*, volumul 1, A-D, volumul 2, E – O, volumul 3 P-Z, Editura Artemis, București, 1995;

Ciocârlie, Corina, *Un țărm îndepărtat. Seducția frontierelor, frontierele seducției*, Cartea Românească, București, 2013;

Ciopraga, Constantin, *Mihail Sadoveanu. Fascinația tiparelor originale*, Editura Eminescu, București, 1981;

Colin Vladimir, *Problemele și drumurile basmului cult*, București, Editura de Stat pentru Literatură și Artă, București, 1955, p.21;

Compagnon, Antoine, *Antimodernii. De la Joseph de Maistre la Roland Barthes*, traducere din limba franceză de Mavrodin, Irina, și Dinițoiu, Adina, prefață de Martin, Mircea, Editura Art, București, 2008;

Compagnon, Antoine, *La seconde main ou le travail de la citation*, Éditions du Seuil, Paris, 1979;

Conkan, Marius, *Portalul și lumile secundare*, Tracus Arte, București; 2017;

Cordoș, Sanda, *Lumi din cuvinte. Reprezentări și identități în literatura română postbelică*, Editura Cartea Românească, București, 2012;

Cornea, Paul, *Introducere în teoria lecturii*, Ediția a II-a, Editura Polirom, Iași, 1998;

Crohmălniceanu, Ovid- S., *Literatura română între cele două războaie mondiale*, I, II, Ediția a II-a, Editura Universalia, București, 2003;

David, Emilia, *Poezia generației '80: intertextualitate și „performance”*, Colecția „Aula Magna”, Editura MLR, București, 2016;

Davidoiu-Roman, Anca, *Limina sau o istorie a paratextului în proza narativă românească*, prefață de Ionescu- Ruxăndoiu, Liliana, Editura Paralela 45, Pitești, 2006;

De Flers, René Al., *Radio „Europa Liberă” și exilul românesc. O istorie încă nescrisă*, Editura Vestala, București, 2005;

De Rougemont, Denis, *Iubirea și Occidentul*, traducere, note și indici de Căndea-Marinescu, Ioana, prefață de Căndea, Virgil, Editura Univers, București, 1987;

Diaconu, Mircea A., *Firul Ariadnei. 10 cărți de proză (și nu numai)*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2014;

Ducrot, Oswald, Shaeffer, Jean-Marie, *Noul dicționar enciclopedic al științelor limbajului*, traducere de Măgureanu, Anca, Vișan, Ionel, și Păunescu, Mariana, Editura Babel, București, 1996;

Eco, Umberto, *Apocaliptici și integrați*, Editura Polirom, Iași, 2008;

Eco, Umberto, *Lector in fabula*, Editura Univers, București, 1991;

Eco, Umberto, *Șase plimbări prin pădurea narativă*, traducere revăzută de Mincu, Ștefania, Editura Pontica, 2006;

Fotache, Oana, Băicoianu, Anca (coord.), *Teoria literaturii. Orientări în teoria și critica literară contemporană*, Editura Universității din București, București, 2005;

Freud, Sigmund, *Eseuri de psihanaliză aplicată*, Editura Trei, București, 1994;

Genette, Gérard, *Figures IV*, Collection Poétique, Editura Éditions du Seuil, Paris, 1999;

Genette, Gérard, *Introducere in arhitext*, Editura Univers, București, 1994;

Genette, Gérard, *Palimpsestes. La littérature au second degré*, Collection Poétique, Édition du Seuil, Paris, 1982;

Genette, Gérard, *Seuils*, Édition du Seuil, Paris, 1987;

Glodeanu, Gheorghe, *Poetica romanului interbelic*, Editura Ideea Europeană, București, 2007;

Glodeanu, Gheorghe, *Romanul: aventura spirituală a unei forme literare proteice*, Editura Fundației Culturale Libra, București, 2007;

Grégory, Claude (coord.), *Encyclopaedia Universalis, corpus 12*, Encyclopaedia Universalis France S.A., 1994;

Greimas, A. J, Courtès, Joseph, *Sémiotique. Dictionnaire raisonné de la théorie du langage*, Hachette, Paris, 1993;

Guénon, René, *Metafizică și cosmologie orientală*, traducere din limba franceză de Hoblea, Daniel, cuvânt înainte de Teodoru Ghiondea, Editura Herald, București, 2013;

Guenon, René, *Simboluri ale științei sacre*, traducere din franceză de Tolcea, Marcel, și Șerbănescu, Sorina, Editura Humanitas, București, 2008;

Ionescu, Christian, *Mică enciclopedie onomastică*, Editura Enciclopedică Română, București, 1975;

Ionescu, Nae, *Roza Vânturilor*, culegere îngrijită de Eliade, Mircea, București, 1990;

Jung, Carl Gustav, *Arhetipuri și inconștientul colectiv*, Editura Trei, București, 2003;

Kaufmann, Jean-Claude, *L'invention de soi. Une théorie de l'identité*, Fayard/ Pluriel, Paris, 2010;

Kernbah, Victor, *Dicționar de mitologie generală*, Editura Albatros, București, 1995;

Kristeva, Julia, *Pentru o teorie a textului*, Editura Univers, București, 1980;

Kundera, Milan, *Arta romanului. Eseu*, traducere din franceză de Cioculescu, Simona, Editura Humanitas, București, 2008;

Lambotte, Marie-Claude, *Speculaire et spectaculaire, littérature et psychanalyse*, în volumul *Encyclopaedia Universalis (XII)*, Paris, 1997;

Lefter, Ion-Bogdan, *Despre identitate. Temele postmodernității*, Editura Paralela 45, Pitești, 2004;

Le Guin, Ursula K., *The Language of the Night. Essays on Fantasy and Science Fiction*, HarperCollins Publishers, 1992

Lejeune, Philippe, *Le pacte autobiographique*, Editura Seuil, Paris, 1975;

Lepaludier, Laurent, *Métatextualité et métfiction: Théorie et analyses*, Presses Universitaires de Rennes, Rennes, 2003;

Lévinas, Emmanuel, *Totalitate și infinit. Eseu despre exterioritate*, Editura Polirom, Iași, 1999;

Liiceanu, Gabriel, *Jurnalul de la Păltiniș*, Editura Humanitas, București, 2004;

Little, Edmund, *The Fantasts*, Avebury Publishing Company, Amersham, 1984;

Lugrin, Gilles, *Généricité et intertextualité dans le discours publicitaire de presse écrit*, Peter Lang, Berne, 2006;

Lukács, Georg, *Teoria romanului. O încercare istorico-filosofică privitoare la formele marii literaturi epice*, traducere de Nișcok, Viorica, prefață de Tertulian, N., Editura Univers, București, 1977;

Macey, David, *Dicționar de teorie critică*, traducere de Florea, Dan, Corneanu, Sorana, Gherguț, Sorin, Mihăiță, Gigi, Tudorie, George, Comunicare.ro, București, 2008;

Magris, Claudio, *Călătorie nesfârșită*, traducere din limba italiană de Cionchin, Afrodita Carmen, RAO International Publishing Company, București, 2010;

Maingueneau, Dominique *Discursul literar. Paratopie și scenă de enunțare*, traducere de Nicoleta Loredana Moroșan, prefață de Mihaela Mîrțu, Editura Institutul European, Iași, 2007,

Manolescu, Florin, *Enciclopedia exilului literar românesc 1945-1989*, Editura Compania, București, 2003;

Manolescu, Nicolae, *Desenul din covor*, Editura Cartea Românească, București, 1988;

Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008;

Marino, Adrian, *Dicționar de idei literare*, Editura Eminescu, București, 1973;

Marino, Adrian, *Biografia ideii de literatură*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2006;

Martin, Mircea, *Despre canon într-o epocă postcanonică*, în volumul *Teoria literaturii. Orientări în teoria și critica literară contemporană*, Editura Universității din București, București, 2005;

McHale, Brian, *Ficțiunea postmodernistă*, Editura Polirom, Iași, 2009;

Mezdrea, Dora, *Constantin Noica în arhiva Securității*, texte introductive de Gabriel Liiceanu și Andrei Pleșu, Editura Humanitas, București, 2009;

Mihăieș, Mircea, *Ulysses 732, Romanul Romanului*, Editura Polirom, Iași, 2016;

Milea, Doinița, *Confluente culturale și configurații literare. Despre metamorfozele imaginarului în spațiul literar*, Editura EDP, București, 2005;

Milea, Doinița, *Elemente de poetică a povestirii*, Editura Alma, Galați, 2002;

Milea, Doinița, *Forme ale ficțiunii narative*, Alma, Galați, 2002;

Milea, Doinița, *Romanul istoric românesc*, Ediția a II-a, Editura Europlus, Galați, 2010;

Milea, Doinița, *Spațiu cultural și forme literare în secolul al XX-lea. Reconfigurări*, București, Editura Didactică și pedagogică, București, 2005;

Mitchievici, Angelo, Stanomir, Ioan, *COMUNISM INC. Istorie despre o vreme care a fost*, Editura Humanitas, București, 2016;

Naidin, Mircea, *Literatura science –fiction*, Editura fundației Pro, București, 2003;

Năstasă, Lucian, (coord.), *Minorități etnoculturale. Mărturii documentare. Evreii din România (1945-1965)*, Centrul de Resurse pentru Diversitate Etnoculturală, Cluj-Napoca, 2003;

Nourissier, François, *Dictionnaire des Genres et notions littéraires*, Introduction de Pierre-Marc de Biasi, Seria Encyclopaedia Universalis, Albin Michel, Paris, 1997;

McHale, Brian *Ficțiunea postmodernistă*, Iași, Polirom, 2009;

Mendlesohn, Farah, *Rhetorics of Fantasy*, Weleyan University Press, Middletown, 2008;

Oprița, Mircea, *Anticipația românească*, ediția a II-a, Editura Viitorul Românesc, București, 2003;

Pamuk, Orhan, *Romancierul naiv și sentimental*, traducere și note de Rebeca, Turcuș, Editura Polirom, Iași, 2012;

Panaitecu, Val., (coord.), *Terminologie poetică și retorică*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 1994;

Până Dindelegan, Gabriela, *Dicționar de științe ale limbii*, Editura Nemira, București, 2005;

Paulin, Jaques, *Volkswagen Blues*, Leméac, Montréal, 1988;

Pavel, Toma, *Gândirea romanului*, traducere din franceză de Mancaș, Mihaela, Editura Humanitas, București, 2008;

Pârvan, Vasile, *Contribuții epigrafice la istoria creștinismului daco-roman*, Editura Libra, București, 2000;

Pârvan, Vasile, *Contribuții epigrafice la istoria creștinismului daco-roman*, Editura Libra, București, 2000;

Phauphilet, Albert, *Études sur la Quête e del Saint Graal*, Champion, Paris, 1980;

Philippe, Gilles, *Romanul. De la teorii la analiză*, traducere de Elena Popoiu, Institutul European, Iași, 2007;

Pivot, Bernard, *La Bibliothèque idéale*, Albin Michel, Paris, 1991;

Pîrjol, Florina, *Carte de identități*, Editura Cartea Românească, București, 2014;

Poe, Edgar Allan, *Scrieri alese*, E.P.L.U., București, 1989;

Pop, Ion (coord.), *Dicționar analitic de opere literare românești*, II, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007;

Popa, Marian, *Literatura română de azi pe mâine*, II, Editura Semne, București, 2009;

- Popa, Marian, (coord.), *Realismul*, Colecția „Lyceum” vol.I-III, Editura Tineretului, București, 1969;
- Popa-Blanariu, Nicoleta, *Când literatura comparată pretinde că se destramă. Studii și eseuri, vol. II, (Intert)text și (meta)spectacol*, Editura Eikon, București, 2016;
- Popescu, Simona, *Autorul, un personaj*, Editura Paralela 45, Pitești, 2015;
- Reuter, Ives, *Introduction à l'analyse du roman*, 2e édition entièrement revue et corrigée, Dunod, Paris, 1996;
- Ricard, François, Poulin, Jaques: de la douceur à la mort, în „Liberté”, vol.16, nr.54, 1974, p. 99;
- Ricardou, Jean, *Claude Simon, Analyse, théorie*, Union Générale d'Éditions, Paris, 1975;
- Richter, David H., *The Critical Tradition: Classic Texts and Contemporary Trends*, Boston, New York, Bedford, 2006;
- Ricoeur, Paul, *Memoria, istoria, uitarea*, Editura Amarcord, Timișoara, 2001;
- Ricoeur, Paul, *Soi-même comme un autre*, Éditions du Seuil, Collection Essais, Paris, 1990;
- Ricoeur, Paul, *Temps et récits*, Seuil, Paris, 1985;
- Robert, Marthe, *Romanul începuturilor și începuturile romanului*, traducere de Voicu-Dohotaru, Paula, prefață de Ion, Angela, Editura Univers, București, 1983;
- Săndulescu, Alexandru, *Dicționar de termeni literari*, Editura Academiei, București, 1976;
- Simion, Eugen (coord.), *Dicționarul General al Literaturii Române*, II, Univers Enciclopedic, București, 2005;
- Simion, Eugen (coord.), *Dicționarul general al literaturii române*, V, Univers Enciclopedic, București, 2006;
- Simion, Eugen, *Sfidarea retoricii. Jurnal german*, Editura Cartea Românească, București, 1984;
- Simion, Eugen, prefață la *Cel mai iubit dintre pământeni*, Editura Cartea Românească, București, 1987;
- Simuț, Ion, *Arena actualității. Confidențe*, Editura Polirom, Iași, 2000;
- Sollers, Philippe, *La divine comédie*, Desclée de Brouwer, Paris, 2000;
- Solomovici, Teșu, *Securitatea și evreii*, Editura Teșu, București, 2003;
- Steiner, Rudolf, *Conferința a V-a, 1 ianuarie 1914, Parsifal și Graalul*, în volumul *Christos și lumea spirituală*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2003;
- Steiner, Rudolf, *Știința ocultă*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2003;
- Strugațki, Arkadi și Boris, *Picnic la marginea drumului*, Nemira, București, 1994;
- Sturza Cătălin, *Fantasy. Lumi ficționale și mitologii inventate*, Editura Eikon, București, 2019

Todorov, Tzvetan, *Introducere în literatura fantastică*, traducere de Virgil Tănase, Editura Univers, București, 1973;

Todorov, Tzvetan, *Omul deșrădăcinat*, traducere și prefață de Pop, Ion, Institutul European, Iași, 1999;

Țeposu, G. Radu, *Viața și opiniile personajelor*, Editura Cartea Românească, București, 1983;

Todorov, Tzvetan, apud Panaitescu, Val., *Terminologie poetică și retorică*, Editura Universității „Al.I.Cuza”, Iași, 1994;

Ungheanu, Mihai, *Arhipelag de semne*, Editura Cartea Românească, București;

Ursa, Mihaela, *Eroticon. Tratat despre ficțiunea amoroasă*, Editura Cartea Românească, București, 2012;

Vargas Llosa, Mărio, *Adevărul minciunilor*, traducere de Voina-Răduț, Luminița, Editura Humanitas, București, 2006;

Vianu, Tudor, *Studii de literatură română*, capitolul *Sinteze*, articolul *Asupra caracterelor specifice ale literaturii române*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1965;

Vierne. Simone, *Rite, roman, initiation.*, Presses Universitaires de Grenoble, 1973;

Vinereanu, Mihai, *Dicționar etimologic al limbii române pe baza cercetărilor de indoeuropeanistică*, Alcor Edimpex, București, 2008;

Vișinescu, Victor, *O istorie a presei românești*, Editura Victor, București, 2000;

Vlad, Ion, *Romanul universurilor crepusculare*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2004;

Zumthor, P., apud Panaitescu, Val., *Terminologie poetică și retorică*, Editura Universității

Zumthor, P., apud Panaitescu, Val., *Terminologie poetică și retorică*, Editura Universității „Al.I.Cuza”, Iași, 1994.

B. În periodice

Angenot, Marc, *L'intertextualité: enquête sur l'émergence de la diffusion d'un champ notionnel*, în „Revue des sciences humaines”, tome XL, Nr. 189/ ian. mart.1983, p.121;

Berl, Emanuel, *Despre „jurnalul intim”*, traducere de Slăvescu, Micaela, în „Caiete critice”, nr.1-2/1987, pp.33-36;

Biagioli, Nicole, *Narration et intertextualité, une tentative de (ré)conciliation*, în „Cahiers de Narratologie”, nr.13/2006, Consultat la data de 2.06.2019;

Boldea, Iulian, *Canonul literar. Limite și ierarhii*, în „Viața românească”, nr.2-3/ 2009, Consultat la data de 5.09.2019;;

Boyer-Veinmann, Martine, *La biographie d'écrivain: enjeux, projets, contrats. Cartographie exploratoire d'un geste critique*, în „Poétique” nr.139, 2004, pp.299-314;

Bozoky, Edina, *Les romans du Graal et le culte du Precieux Sang*, în „Tabularia. Études”, nr.9/2009, pp. 13-25;

Căliman, Ion, *Ipostaze ale dorului în lirica populară (aria vestică)*, în „Timiensis”, nr.1, /2014, pp. 23-33;

Cesereanu, Ruxandra, *Imaginea securității în literatura română în comunism și postcomunism*, în „Caietele Echinox”, nr.1/ 2011, Consultat la data de 17.11.2019;

Cesereanu, Ruxandra, *The fantasy Complex „Close Reading: The Hobbit & The Lord of the Rings”* în Caietele Echinox nr 26,27/2014, consultat la data de 10.08.2019;

Charrue, Jean-Michel, *La liberté comme idée et comme réalité*, în „Le Portique” nr.1, Consultat la data de 15.03.2019;

Gravet, Catherine, *Métamorphoses du mythe. Réécritures anciennes et modernes des mythes antiques* », în „Quête ions de communication”, 17|2010, Consultat la data de 18.12.2019;

Grigore, Rodica, George Orwell. Discursul distopic și romanul secolului XX, https://www.researchgate.net/publication/326082287_George_Orwell_Discursul_distopic_si_romanul_secolului_XX/link/5b3732e14585150d23e51e45/download, accesat la 15 mai 2019;

Jünger, Ernst, *Pomul*, traducere de Petru Forna, în „Vatra”, nr. 177, 1985, pp. 13-15;

Mareș, Magda, *Text, arhitext, paratext*, în „Limba română”, nr. 12, anul XIV, 2004, p. 87;

Marius Conkan, *Portal și distopie în literatura fantasy* , Caietele Echinox nr 26,27/2014, Consultat la data de 3.04.2019;

Milea, Doinița, *Punerea în scenă a lumii-text*, în „Interculturalitate și plurilingvism în context european”, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2015, pp. 61-69;

Raymond Trousson, «Mourir en Utopie», www.bon-a-tirer.com, revue littéraire en ligne, no. 7, 17 mars, <http://www.bon-a-tirer.com/volume7/rt.html> (Trousson 2005: Raymond Trousson, «La cité, l'architecture et les arts en Utopie», www.bon-a-tirer.com, revue littéraire en ligne, no. 20, 1er avril, <http://www.bon-a-tirer.com/volume20/rt.html>), Consultat la data de 15.05.2019;

Tolkien, J. R. R., „On Fairy Stories”, în *Tree and Leaf*, London, George Allen & Unwin, 1964, Consultat la data de 26.06.2019.

Tolkien, J. R. R., *On Fairy Stories*, page web: <http://public.callutheran.edu/~brint/Arts/Tolkien.pdf>, consultat în februarie 2017.

Sitografie

Studii și Articole despre autori on-line

în reviste: Cătălin BADEA-GHERACOSTEA

https://www.observatorcultural.ro/search-wpsolr/?wpsolr_q=catalin+badea

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-intre-vis-si-probabilitate-fantastica-romaneasca-postdecembrista/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-un-fantassin-printre-panduri-aurel-carasel/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-proza-scurta-a-lui-alexandru-lamba-iii/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-despre-resursele-ideologice-cu-elena-petresteanu/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-despre-resursele-ideologice-cu-elena-petresteanu/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-3x310-autori-pentru-2019/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-blogosfera-mutarile-finale/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-numele-ascunse-ale-grevei-pacatosilor-iv/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-invatatorul-intr-ale-fantasticului-mircea-liviu-goga/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-atentia-la-discurs-si-coerenta-naratiunii-in-aer-liber/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-cenzura-si-galeria-celebritatilor/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/pararealitatea-si-ortofantasticul/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-metamorfozele-divertismentului-george-cornila/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-ce-lua-de-citit-vacanta/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-program-de-vacanta-fantastica/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-educatia-prin-lectura-si-sf-ul-antologic-o-inchidere/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-revista-de-sf-intre-stiinte-si-fictiuni/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-revista-de-sf-intre-despartirea-de-tipar-si-intoarcerea-la-tipar/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-niste-frazbile-si-granchioase-romana-tudor-serban-la-vorba-cu-robert-serban/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-omnium-hard-science-ceva-literatura-nu-pentru-cei-tari-de-cap-ii/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-final-frontier-7-tirg-de-carte-sff/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-o-incercare-canonica/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-mufisti-gofreni-si-bloguri/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-secante-ororii-romanele-lui-radu-gavan-ii/>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/sfada-cu-literatura-cum-ni-l-amintim-pe-ion-hobana/>

Michael Haulică

<https://www.observatorcultural.ro/articol/mistere-fantezii-sefeuri-la-sud-prin-sud-est/>
<https://www.observatorcultural.ro/articol/mistere-fantezii-sefeuri-festivaluri-i/>
<https://www.observatorcultural.ro/articol/in-lumea-cartilor-esti-tu-cu-tine/>
<https://www.observatorcultural.ro/articol/mistere-fantezii-sefeuri-alegeri-la-uniunea-scriitorilor-2-ce-de-facut/>
<https://www.observatorcultural.ro/articol/mistere-fantezii-sefeuri-ninge-pestes-karlaplan/>
https://www.observatorcultural.ro/search-wpsolr/?wpsolr_q=michael%20haulica&wpsolr_fq%5B0%5D=author%3AMichael%20HAULIC%C4%82&wpsolr_sort=sort_by_date_desc
<https://www.observatorcultural.ro/articol/mistere-fantezii-sefeuri-ruth-ware-2-1/>
<https://www.observatorcultural.ro/articol/mistere-fantezii-sefeuri-un-filit-fantastic/>
<https://www.observatorcultural.ro/articol/mistere-fantezii-sefeuri-de-ce-poarta-chelnerii-gambeta/>
<https://www.observatorcultural.ro/articol/mistere-fantezii-sefeuri-de-ce/>
<https://www.observatorcultural.ro/articol/fantasy-science-fiction-la-calimara-2/>
<https://www.observatorcultural.ro/articol/fantasy-science-fiction-scriitorul-roman-de-sf/>
<https://www.observatorcultural.ro/articol/fantasy-science-fiction-ingindurez-privindu-l-cu-ochii-sasi-de-incordare-ii/>
<https://www.observatorcultural.ro/articol/fantasy-science-fiction-starea-natiunii-sefiste/>
<https://www.observatorcultural.ro/articol/intersectii-o-partida-pierduta/>
<https://www.observatorcultural.ro/articol/fantasy-science-fiction-helion-xxv/>
<https://www.observatorcultural.ro/articol/fantasy-science-fiction-uimitoarea-aventura-a-misiunii-barsac-este-opera-lui-michel-verne/>

Arion, Oana, *Ultimul Viking*, seria Nemuritorii

<https://crampeiedesufletblog.wordpress.com/2018/08/04/interviu-cu-autoarea-oana-arion/>
<https://bookcaffe.ro/2016/09/01/recenzie-ultimul-viking-oana-arion/>

Borlan, Anamaria, Seria Aripile Albastre

<https://fanzin.clubsf.ro/aripi-albastre-dragon-de-anamaria-borlan/>
<https://booknation.ro/interviu-cu-anamaria-borlan-autoarea-cartii-dragon/>
<https://voicubugariu.ro/2019/06/22/anamaria-borlan-marsul-fantomelor-2019/>

Coman, Marian

<https://bookhub.ro/haiganu-fluviul-soaptelor-de-marian-coman/>
<https://mythologica.ro/haiganu-fluviul-soaptelor-fantasy-romanesc/>

<http://www.iuliaalbota.ro/blogosfera-sff-haiganu-fluviul-soaptelor-marian-coman/>
<https://voicubugariu.ro/2017/09/26/marian-coman-haiganu-fluviul-soaptelor-2015-haiganu-furia-oarba-2017/>
<https://helionsf.ro/2017/06/recenzii/contrapunct/marian-coman-haiganu-fluviul-soaptelor/>
<http://phantasma.lett.ubbcluj.ro/>
<http://public.callutheran.edu/~brint/Arts/Tolkien>
<http://www.observatorcultural.ro/>
<http://www.alexstefanescu.ro/>
<http://www.romlit.ro/>
<http://www.liternet.ro/>
<http://www.romaniaculturala.ro>
<http://www.srsff.ro/>
<http://www.valentinnicolau.ro>
<http://www.uniuneascritorilor.ro>
<http://www.tolkien.ro>
<http://www.sferaonline.ro>

Radu, Liviu, *Lumea lui Waldemar*

<https://sites.google.com/site/florinpitea/indexr-html/sf-si-fantasy-romanesc/liviu-radu>
<https://blog.nemira.ro/sfada-cu-literatura-waldemar-si-taravik-adica-fantasticul-lui-liviu-radu>
<https://michaelhaulica.wordpress.com/2015/10/18/liviu-radu/2010-liviu-radu-lumea-lui-waldemar-tritonic/>
<https://www.observatorcultural.ro/articol/fantasy-science-fiction-al-doilea-romant-cu-waldemar/>

Pohontu, Eugen, *Lumea unui timp crescut din visele pământului,*

https://www.poezie.ro/index.php/personals/14092833/Lumea_unui_timp_crescut_din_visele_P%C4%83m%C3%A2ntului
<http://fanzin.clubsf.ro/provocarile-scriitorului-contemporan-de-fictiune-speculativa-doina-roman/>

Popescu, Adina

<https://fansf.wordpress.com/2015/11/20/ce-citeste-liviu-38-adina-popescu-o-istorie-secreta-a-tarii-vampirilor-i-cartea-pricoliciului/>

Studii și Articole teoretice On-line

<https://www.cambridge.org/core/books/cambridge-companion-to-fantasy-literature/urban-fantasy/0D3D4617A8111D3FD8D2F2FF88DCB494>

https://www.fabula.org/actualites/cultural-intertexts-1ere-annee-no-1-2-2014_66499.php

http://phantasma.lett.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2015/07/Corin_Braga.pdf

Antofi, Simona *Paratopie, enunțare și personaje în piesa Lailei Ripoli, „ Fiere”*, în

<http://www.diacronia.ro/ro/indexing/details/A3154/pdf>,

Foucault, Michel, *Des espaces autres* <http://desteceres.com/heterotopias.pdf>

Hulubaș, Adina, *Inițierea. Definiri europene și tipare folclorice românești*, <http://6profu.ro/wp-content/uploads/downloads/2011/04/Initierea.-Definiri-europene-si-tipare-folclorice-romanesti..pdf>

Nikolajeva, M. (2012). *The development of children's fantasy*. In

E. James & F. Mendlesohn (Eds.), *The Cambridge Companion to Fantasy Literature* (Cambridge Companions to Literature, pp. 50-61). Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/CCOL9780521429597.006 ;

Oprîta, Mircea, *Umani, Glotani, Lerani, Certesieni*, „Helion On-line”, februarie 2018;

Oprea, Leonard, *Pragurile unui destin de excepție*, „Rețeaua literară”, iulie 2016;

Pascale Delormas, « Grandeur & vicissitudes dans le domaine littéraire : de la paratopie illustrée par l'exemple », *Acta fabula*, vol. 17, n° 4, Notes de lecture, Août-septembre 2016,

URL : <http://www.fabula.org/revue/document9860.php>, page consultée le 05 décembre 2020

<http://inoe.inoe.ro/ianus/index.html>

aronbiro.blogspot.com

bibliotecababel.wordpress.com

fanzin.clubsf.ro

helionsf.ro/

mirceapricajan.ro

moshulsf.wordpress.com

oliviucraznic.wordpress.com

phantasma.ro

scifientland.wordpress.com

sebastian-corn.tapirul.net

tesatorul.blogspot.com

